

अपेचिन् Tatpur. m. f. n. (-चि-चिणी-चि) ¹ Looking to, expecting, hoping. ² Considering, respecting. ³ Referring to (in the latter sense mostly used in scientific writings); e. g. in a comm. on the *Sāṅkhyakāra*. अन्योन्याश्रयो न दोषाय तत्तज्जातीयपेचित्वे ऽपि तत्तद्व्यक्तीनां परस्परानपेचित्वात्; or in a *Yoga Sūtra*: तदुपरागपेचित्वाच्चित्तस्य वस्तु ज्ञाताज्ञातम्; or in a comm. on the *Nyāya S.* स्वस्य स्वापेचित्वे ऽनिष्टप्रसङ्गः (see s. v. आत्माश्रय); also used in contradistinction from 'what is referred to', e. g. तदपेचपेचित्वनिबन्धनो ऽनिष्टप्रसङ्गः 'an incongruous connexion founded on the mutual (imaginary, but not real) relation of the object which has the reference, i. e. which is referred to, and the object referring to (when तदपेचपेचिन् is equal to तदपेच-तदपेचिन्; comp. s. v. अन्योन्याश्रय); or तदपेचपेचित्वनिबन्धनो ऽनिष्टप्रसङ्गः 'an incongruous connexion founded on the relation between an object referred to, another referring to this and another referring to the latter; (comp. s. v. चक्रक). In all these instances the affix त्व does not belong to अपेचिन् but to the whole compound of which this word is the latter part; i. e. तत्तज्जातीयपेचिन्, परस्परानपेचिन्, तदुपरागपेचिन्, स्वापेचिन्, तदपेचपेचिन् &c., taddh. aff. त्व. — E. ईच् with अप, kṛit aff. णिनि.

अपेक्ष Tatpur. m. f. n. (-क्ष्यः-क्ष्या-क्ष्यम्) The same as अपेचि-तव्य. E. ईच् with अप, kṛitya aff. यत्.

अपेत Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) ¹ Gone away, departed, lost; lit. or metaphorically; e. g. in the *Māghak.* अपेतयु-द्धाभिनिवेशसौम्यो हरिर्हरिप्रस्थमथ प्रतस्थे; or in *Suśruta*: अपेतसर्वदोषासु नाडीध्विव वह्ज्जलम् । सर्वदोषहरश्चासौ शरीरस्य च जीवनः. ² Separated from, deprived of, with a noun in the ablat.; e. g. सुखादपेतः. ³ In contradiction, contrary to, with a noun in the abl.; e. g. आचारादपेतं कुर्वन्तः; or धर्मादनपेतम्. — In either of the last two meanings अपेत may form with the noun depending on it in the ablative, a Tatpur. compound; but the instances of such compounds are few, according to *Pāṇini*; e. g. (deprived of) सुखापेतः; or in the *Nalod.* वसपितेन (comm. वसा मेदस्त्रयापितेन हीनेन); or in the *Yoga S.* तदा सर्वावरणपितस्य (v. l. सर्वावरणमलापितस्य) ज्ञानस्थानन्त्याज्ज्ञेयमल्पम् (comm. सर्वैः क्लेशकर्मोवरणैर्वियुक्तस्य); or (contrary to) in *Yājñav.* रागास्त्रोभास्त्रयाद्वापि स्मृत्यपेतादिकारिणः (*Vijñāneśv.* स्मृत्यपेतं स्मृतिविषयम्). E. इ with अप, kṛit aff. क्त.

अपेतराक्षसी Bahuvr. f. (-सी) The name of a plant, Tulasi or holy basil (*Ocymum sanctum*); according to some, a black variety of this plant. Comp. also अपेतराक्षसी. E. अपेत and राक्षसी (not राक्षस).

अपेन्द्र Bahuvr. m. f. n. (-न्द्रः-न्द्रा-न्द्रम्) Without Indra, deprived of Indra. E. अप and इन्द्र.

अपेय Tatpur. m. f. n. (-यः-या-यम्) What must not be drunk, unfit for drink; e. g. in the *Mitākshara*: अभक्ष्याणामपेयानामलेह्यानां च भक्षणे । रेतोमूत्रपुरीषाणां प्रायश्चित्तं कथं भवेत्. E. अ neg. and पेय.

अपेशल Tatpur. m. f. n. (-लः-ला-लम्) Not clever &c., see पेशल; used e. g. of an invalid objection, as in *Sāṅkara* on a *Vedānta Sūtra*: नन्वेतदप्युक्तम् । न स्वर्गफलस्य कर्मणो निखिलस्य भुक्तफलत्वं भविष्यतीति । तदेतदपेशलम् &c. E. अ neg. and पेशल.

अपेशस् Bahuvr. m. f. n. (-शाः-शाः-शः) (ved.) Shapeless (according to *Sāyaṇa*; *Mahidhara* explains the word नास्ति पेशः सुवर्णं यस्य स अपेशः, i. e. without gold; the former meaning is apparently more correct). E. अ priv. and पेशस्.

अपेहिकटा Bahuvr. f. (-टा) ? The correctness of the word seems doubtful; it ought to be perhaps अपेहिकरटा, i. e. a festival or ceremony where low people are denied admission. See the explanation s. v. अपेहिवाणिजा. E. अपेहि (imper. of इ with अप) and कट (or perhaps करट), scil. क्रिया.

अपेहिद्वितीया Bahuvr. f. (-या) A festival or ceremony where followers are denied admission (?). See the explanation s. v. अपेहिवाणिजा. E. अपेहि (imper. of इ with अप) and द्वितीय, scil. क्रिया.

अपेहिप्रकसा Bahuvr. f. (-सा) A festival or ceremony, at which people are kept far off. See the explanation s. v. अपेहिवाणिजा. E. अपेहि (imper. of इ with अप) and प्रकस, scil. क्रिया.

अपेहिप्रघसा Bahuvr. f. (-सा) A festival or ceremony where gluttons are excluded. See the explanation s. v. अपेहिवाणिजा. E. अपेहि (imper. of इ with अप) and प्रघस, scil. क्रिया.

अपेहिवाणिजा Bahuvr. f. (-जा) A festival or ceremony where tradespeople are denied admission. The *Gaṇaratnamahodadhi* explains this word and the word एहिवाणिजा as specimens of the similar formations (see the preceding and the following articles) which occur in the *Gaṇa* मयूरचंसकादि to *Pāṇini* II. 1. 72., in this manner: एहिवाणिजेति यस्यां तिथौ क्रियायां वा सा एहिवाणिजा । केचिदाद्यान्ति गच्छन्ति वाणिजा यस्यामिति विगृह्य निपातनदेहिभावः । अपेहि अपसर वाणिजेति यस्यां (Ms. E. I. H. 949. वाणिजे अस्यां sic) सा अपेहिवाणिजा । एवमेहिस्वागता । अपेहिस्वागता । एहिद्वितीया । (अपेहिद्वितीया is omitted, through carelessness, by the copyist, not by the author) । एहिविघसा । अपेहिविघसा । (एहिप्रघसा and अपेहिप्रघसा are omitted by the copyist, not by the author) । एहिप्रकसा । अपेहिप्रकसा । अपेहि प्रकसं दूरमिति यस्यां (सा omitted) अपेहिप्रकसा इति शाकटायनः. This explanation and the words enumerated (except the two latter) are in conformity with the *Vārttika*: अपेहि च वाणिजस्वागतद्वितीयविघसप्रघसादिभिः क्रियायाम्, which the *Kāśikā* comments upon: अपेह्याख्यातं वाणिजस्वागतद्वितीयविघसप्रघसादिभिः सह समस्यते । चकारादेहीति च । एहिवाणिजेति यस्यां क्रियायां सा एहिवाणिजा । अपेहिवाणिजा &c. The word अपेहिकटा which occurs in the present edition of *Pāṇini*, and therefore in the reprint of that edition, is neither mentioned in the *Gaṇar.* nor in the *Kāśikā* and becomes doubtful when compared with such formations as आहरकरटा, प्रोहकरटा (the latter being the reading of the *Kāśikā* instead of प्रेहिकटा); the word अपेहिवात, although of an analogous formation, belongs to a different category, the ellipsis being probably ओषधि or लता, and does not occur in any of the lists referring to the mentioned *Gaṇa*. — From the quoted comment it results that all these compounds have to be analyzed literally as meaning a क्रिया or proceeding in which an injunction is uttered or implied, the component parts